

Akhlaq-i zistī

i.e., Bioethics Journal

2023; 13(38): e3

The Bioethics and Health
Law InstituteMedical Ethics and Law
Research CenterInternational Association
of Islamic Bioethics

The role of Academic Resilience and Academic Ethics in predicting Academic Success in Students

Seyed Alireza Ghasemi¹, Minoo Miri^{2*}

1. Department of Primary Education, Farhangian University, Tehran, Iran.

2. Department of Guidance and Counseling, Farhangian University, Tehran, Iran.

ABSTRACT

Background and Aim: Investigating the effective factors in academic success has always been one of the concerns of educational and higher education system researchers, so the present study was conducted with the aim of investigating the role of academic resilience and academic ethics in predicting the academic success of students.

Methods: The current study was descriptive-correlational and the statistical population included students of Farhangian University of South Khorasan in the academic year of 2021-22. According to Krejcie and Morgan's table, 330 people were selected using available sampling method. The research data collection tools included Samuels' academic resilience questionnaires (2004), Golparvar academic ethics (2010) and Wells' academic success (2010). To analyze the data, Pearson's correlation test and simultaneous regression were used using SPSS 24 software.

Ethical Considerations: After obtaining permission from the university and explaining the objectives to the participants, their consent was obtained and they were assured about the confidentiality of the information.

Results: The results showed that there was a direct and significant relationship between academic resilience ($r=0.676$) and academic ethics ($r=0.501$) with academic success ($P<0.01$) and the components of academic resilience and academic ethics explain 50.1% of students' academic success.

Conclusion: The research findings provide the basis for more and deeper educational researches in the field of ethical educational planning and strengthening resilient character.

Keywords: Academic Resilience; Academic Ethics; Academic Success; Students

Corresponding Author: Minoo Miri; **Email:** minoomiri99@gmail.com

Received: September 25, 2022; **Accepted:** October 29, 2022; **Published Online:** May 15, 2023

Please cite this article as:

Ghasemi SA, Miri M. The role of Academic Resilience and Academic Ethics in predicting Academic Success in Students. *Akhlaq-i zisti, i.e., Bioethics Journal*. 2023; 13(38): e3.



انجمن بین‌المللی اخلاق و حقوق پزشکی | مرکز تحقیقات اخلاق و حقوق پزشکی | انستیتو اخلاق و حقوق سلامت

مجله اخلاق زیستی

دوره سیزدهم، شماره سی و هشتم، ۱۴۰۲

نقش تاب‌آوری تحصیلی و اخلاق تحصیلی در پیش‌بینی موفقیت تحصیلی دانشجویان

سیدعلیرضا قاسمی^۱، مینو میری^{۲*}

۱. گروه آموزش ابتدایی، دانشگاه فرهنگیان، تهران، ایران.

۲. گروه راهنمایی و مشاوره، دانشگاه فرهنگیان، تهران، ایران.

چکیده

زمینه و هدف: بررسی عوامل مؤثر در موفقیت تحصیلی همواره یکی از دغدغه‌های پژوهشگران نظام آموزشی و آموزش عالی بوده است. بنابراین مطالعه حاضر با هدف بررسی نقش تاب‌آوری تحصیلی و اخلاق تحصیلی در پیش‌بینی موفقیت تحصیلی دانشجویان انجام شد.

روش: پژوهش حاضر توصیفی - همبستگی بود و جامعه آماری شامل دانشجویان دانشگاه فرهنگیان خراسان جنوبی در سال تحصیلی ۱۴۰۰-۰۱ بودند که بر اساس جدول کرجسی و مورگان تعداد ۳۳۰ نفر به روش نمونه در دسترس انتخاب شدند. ابزار جمع‌آوری اطلاعات پژوهش شامل پرسشنامه‌های تاب‌آوری تحصیلی ساموئلز (Samuels) (۲۰۰۴ م.)، اخلاق تحصیلی گل‌پرور (۱۳۸۹ ش.) و موفقیت تحصیلی ولز (Wells) (۲۰۱۰ م.) بودند. جهت تحلیل داده‌ها از آزمون همبستگی پیرسون و رگرسیون همزمان با استفاده از نرم‌افزار SPSS 24 استفاده شد.

ملاحظات اخلاقی: پس از کسب اجازه از دانشگاه و بیان اهداف برای شرکت‌کنندگان، رضایت آن‌ها کسب و درباره محرمانگی اطلاعات به آن‌ها اطمینان خاطر داده شد.

یافته‌ها: نتایج نشان داد بین تاب‌آوری تحصیلی ($r=0/676$) و اخلاق تحصیلی ($r=0/501$) با موفقیت تحصیلی ارتباط مستقیم و معنی‌داری وجود داشت ($P<0/01$) و مؤلفه‌های تاب‌آوری تحصیلی و اخلاق تحصیلی، ۵۰/۱ درصد از موفقیت تحصیلی دانشجویان را تبیین می‌کنند.

نتیجه‌گیری: یافته‌های پژوهش زمینه را برای پژوهش‌های آموزشی بیشتر و عمیق‌تر در حوزه برنامه‌ریزی آموزشی اخلاقی و منش تاب‌آورانه فراهم می‌کند.

واژگان کلیدی: تاب‌آوری تحصیلی؛ اخلاق تحصیلی؛ موفقیت تحصیلی؛ دانشجویان

نویسنده مسئول: مینو میری؛ پست الکترونیک: m.miri@cfu.ac.ir

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۰۷/۰۳؛ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۰۸/۰۷؛ تاریخ انتشار: ۱۴۰۲/۰۲/۲۵

خواهشمند است این مقاله به روش زیر مورد استناد قرار گیرد:

Ghasemi SA, Miri M. The role of Academic Resilience and Academic Ethics in predicting Academic Success in Students. *Akhlaq-i zisti, i.e., Bioethics Journal*. 2023; 13(38): e3.

مقدمه

بررسی عوامل مؤثر در موفقیت تحصیلی همواره یکی از دغدغه‌های پژوهشگران نظام آموزشی و آموزش عالی بوده است (۱). بنابراین بهبود شرایط ارتقای موفقیت تحصیلی دانشجویان یکی از وظایف اساسی مدیران دانشگاه است (۲). موفقیت تحصیلی عبارت است از میزان و ملاک مورد قبولی که برای کسب یادگیری مشخص می‌شود (۳). آرتینو (Artino) موفقیت تحصیلی را شامل پیشرفت، رضایت و تداوم انگیزش می‌داند و سه عامل محیط یادگیری، عوامل فردی و رفتارهای فردی را در آن سهیم می‌داند (۴). محققان حوزه آموزشی و تحصیلی معتقدند موفقیت تحصیلی نه تنها شرایط استخدام و موفقیت شغلی فرد را در آینده فراهم خواهد کرد، بلکه باعث ارتقای سرمایه‌های اجتماعی و فرهنگی، زندگی استاندارد و سلامت بیشتر نسبت به دیگران خواهد شد (۵). موفقیت و پیشرفت تحصیلی می‌تواند موجب خودشکوفایی و افزایش اعتماد به نفس و ایجاد انگیزه و موفقیت کاری بیشتر در زندگی آینده فراگیران گردد (۶).

مجموعه‌ای از عوامل فردی، محیطی و شناختی بر موفقیت تحصیلی دانشجویان تأثیر می‌گذارد، زیرا موفقیت تحصیلی متغیری چندبعدی است که از عوامل زیادی تأثیر می‌پذیرد (۷)، از جمله عوامل فردی تاب‌آوری تحصیلی است که خود یکی از ابعاد تاب‌آوری در محیط آموزشی است (۸). تاب‌آوری تحصیلی توانایی مقابله مؤثر با فشار، استرس و مشکلات در فعالیت‌های تحصیلی تعریف شده است (۹). دانشجویان دارای تاب‌آوری تحصیلی، کسانی هستند که انگیزه پیشرفت بالایی را در خود نگه می‌دارند و عملکرد بهینه خود را با وجود وقایع تنش‌زای محیطی و با شرایطی که آن‌ها را در موضع عملکرد ضعیف تحصیلی و حتی ترک تحصیل قرار می‌دهد، حفظ می‌کنند (۱۰). تاب‌آوری تحصیلی یک عامل کلیدی در تعیین موفقیت یا شکست دانش‌آموزان، میزان خوش‌بینی تحصیلی و انعطاف‌پذیری آنان است (۱۱). در پژوهش‌های پیشین رابطه تاب‌آوری تحصیلی با عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان (۸)، رابطه تاب‌آوری تحصیلی با عملکرد تحصیلی دانشجویان علوم

پزشکی (۱۲) و رابطه تاب‌آوری با موفقیت تحصیلی دانشجویان (۱۳) تأیید شده است.

از عوامل اخلاقی و ارزشی مرتبط با موفقیت تحصیلی به نقش اخلاق تحصیلی می‌توان اشاره نمود (۱۴). اخلاق تحصیلی به رعایت استانداردهای اخلاقی، از جمله تکیه بر تلاش‌های شخصی نه دسترنج دیگران، دوری از تنبلی و توسل به شیوه‌های غیر اخلاقی در پشت سر گذاشتن تکالیف و امتحانات اطلاق می‌شود (۱۵). اخلاق تحصیلی عبارت است از اصول اخلاقی که به واسطه آن فرد ارزش‌هایی، از جمله اجتناب از تقلب، سرقت ادبی، رعایت و پایبندی به استانداردهای اخلاقی، صداقت و دقت در پژوهش و نشر را در امور تحصیلی - علمی سرلوحه کار خود قرار می‌دهد (۱۶). پژوهش‌ها از نقش اخلاق تحصیلی در پیش‌بینی سازگاری تحصیلی دانش‌آموزان (۱۷)، در پیش‌بینی فریبکاری تحصیلی دانش‌آموزان (۱۸)، در خودکارآمدی تحصیلی دانش‌آموزان (۱۹) حکایت دارند.

دانشجویان سرمایه‌های گران‌بهای هر کشوری هستند و توجه به تحصیل آن‌ها از نظر علمی، پژوهشی و فرهنگی بسیار حائز اهمیت است، به همین دلیل موفقیت تحصیلی دانشجویان و عوامل مرتبط با آن از اولویت‌های پژوهشی است (۲۰). بنابراین ارتقای کیفیت آموزش و سرمایه‌گذاری در منابع آموزشی و انسانی از عوامل مؤثر در توسعه همه‌جانبه کشورها محسوب می‌شود، زیرا امکان شکوفایی و بهره‌برداری مؤثر از استعدادها و توانایی‌های فراگیران را فراهم می‌کند (۲۱). از سویی دستیابی به موفقیت تحصیلی مهم‌ترین غایت آموزشی و تعیین نقش ویژگی‌های فردی و عوامل محیطی بر این سازه به منظور تدوین نظام جامع و مدون تحصیلی از ضروریاتی است که سودمندی مشاوره تحصیلی با محوریت عوامل زیربنایی موفقیت تحصیلی را تضمین می‌کند (۲۲).

مطالعه حاضر با هدف تبیین رابطه میان تاب‌آوری تحصیلی و اخلاق تحصیلی از یک‌سو و موفقیت تحصیلی دانشجویان از سویی دیگر، به دنبال پاسخ به این سؤال است که آیا تاب‌آوری تحصیلی و اخلاق تحصیلی در پیش‌بینی موفقیت تحصیلی دانشجویان، نقش دارند؟

روش

روش پژوهش حاضر توصیفی از نوع همبستگی بود. جامعه مورد پژوهش شامل تمامی دانشجویان دانشگاه فرهنگیان خراسان جنوبی در سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱ بودند (۲۳۵۰ نفر) که بر اساس جدول کرجسی و مورگان (Krejcie & Morgan) (۱۹۷۰ م.) ۳۳۰ دانشجو معلم به روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند و به شیوه مجازی به پرسشنامه‌های پژوهش پاسخ دادند. ملاک‌های ورود شامل دانشجو معلم بودن، دسترسی به فضای مجازی، نداشتن بیماری روانی در پرونده سلامت، داشتن رضایت آگاهانه برای تکمیل پرسشنامه بود، اما ملاک‌های خروج شامل عدم تمایل به همکاری و رضایت آگاهانه و مخدوش بودن پرسشنامه بود. ابزار جمع‌آوری اطلاعات پژوهش شامل پرسشنامه‌های زیر بودند:

۱. پرسشنامه تاب‌آوری تحصیلی: این پرسشنامه ۴۰ سؤالی توسط ساموئلز (Samuels) (۲۰۰۴ م.) تهیه شده که سه خرده‌مقیاس شامل مهارت‌های ارتباطی، جهت‌گیری آینده و مسئله‌محور/ مثبت‌نگر را بر روی یک طیف لیکرت پنج‌درجه‌ای (از کاملاً مخالف: نمره یک تا کاملاً موافق: نمره ۵) می‌سنجد. دامنه نمرات بین ۴۰ تا ۲۰۰ است که نمره بالا نشانگر تاب‌آوری تحصیلی بالا و نمره پایین نشان‌دهنده تاب‌آوری تحصیلی پایین فرد است. ساموئلز، روایی سازه این پرسشنامه را مطلوب ارزیابی و پایایی به روش آلفای کرونباخ ۰/۸۹ برآورد نمود (۲۳). در هنجار ایرانی در مطالعه سلطانی‌نژاد و همکاران، تعداد سؤالات این پرسشنامه به ۲۹ سؤال کاهش یافت و روایی به روش تحلیل عاملی مؤلفه‌های اصلی با روش چرخش واریماکس، تأیید و پایایی برای عامل‌های این پرسشنامه در نمونه دانشجویی بین ۰/۶۲ تا ۰/۷۶ به دست آمد (۲۴). پایایی در پژوهش حاضر به روش آلفای کرونباخ ۰/۷۳ به دست آمد.

۲. پرسشنامه اخلاق تحصیلی: این پرسشنامه ۸ سؤالی توسط گل‌پرور (۱۳۸۹ ش.) طراحی و سؤالات بر اساس مقیاس هفت درجه‌ای لیکرت (۱=کاملاً مخالفم تا ۷=کاملاً موافقم) تنظیم شده است. حداقل نمره ۸ و حداکثر نمره ۵۶ و نمره برش ۳۲ است. در مطالعه گل‌پرور، روایی محتوایی توسط

گروهی از اساتید تأیید و پایایی بازآزمایی برابر با ۰/۶۴ و آلفای کرونباخ برابر با ۰/۶۰ به دست آمد (۲۵). در پژوهش حیات‌بخش، روایی به روش تحلیل عاملی مبنی بر تک‌مؤلفه‌ای بودن تأیید و پایایی به روش آلفای کرونباخ ۰/۸۴ به دست آمد (۲۶). پایایی در پژوهش حاضر به روش آلفای کرونباخ ۰/۸۱ به دست آمد.

۳. پرسشنامه موفقیت تحصیلی: پرسشنامه ۳۹ سؤالی توسط ولز (Wells) (۲۰۱۰ م.) ساخته شده و بر روی مقیاس چهار درجه‌ای لیکرت (از کاملاً موافق: نمره چهار تا کاملاً مخالف: نمره یک) نمره‌گذاری می‌شود. دامنه نمرات بین ۳۹ تا ۱۵۶ است و نمرات بالاتر نشان‌دهنده میزان بیشتر موفقیت تحصیلی و بالعکس می‌باشد. در مطالعه ولز، روایی به روش تحلیل عاملی تأیید و پایایی به روش آلفای کرونباخ ۰/۸۷ گزارش شد (۲۷). در مطالعه ادیب باقری و همکاران، روایی محتوایی توسط اساتید تأیید و پایایی به روش آلفای کرونباخ ۰/۷۶ به دست آمد (۲۸). در پژوهش حاضر پایایی به روش ضریب آلفای کرونباخ ۰/۷۶ به دست آمد.

روش اجرای پژوهش بدین‌صورت بود که پرسشنامه‌ها به صورت آنلاین طراحی شد، پس از شناسایی کانال‌های ارتباطی دانشجویان (تلگرام، واتساپ و صفحات اینستاگرامی) پرسشنامه آنلاین به صورت گسترده توزیع شد. توضیحات لازم، از جمله هدف از پژوهش، نحوه پاسخ‌دهی به سؤالات و اهمیت همکاری داوطلبان در این پژوهش، در متن تکمیلی همراه پرسشنامه ارائه شد و افراد به صورت کاملاً داوطلبانه در این پژوهش شرکت کردند. همچنین تمامی اصول اخلاقی پژوهش، از جمله محرمانه بودن پرسشنامه‌ها، رضایت آگاهانه شرکت‌کنندگان در پژوهش و اختیار خروج از پژوهش، رعایت شده است. تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از آزمون همبستگی پیرسون و رگرسیون چندگانه و با کمک نرم‌افزار SPSS 24 انجام شد.

یافته‌ها

در جدول ۱ یافته‌های جمعیت‌شناختی شامل سن، جنسیت، رشته تحصیلی گزارش شده است.

جدول ۱: نتایج مربوط به اطلاعات جمعیت شناختی اعضای نمونه پژوهش

متغیر	فراوانی	درصد
سن	۱۸ تا ۲۰ سال	۴۳
	۲۱ تا ۲۲ سال	۴۶/۶
	۲۳ تا ۲۴ سال	۱۰/۴
جنسیت	زن	۲۹/۳
	مرد	۷۰/۷
سال ورودی	۱۳۹۷	۴۱/۵
	۱۳۹۸	۱۹/۷
	۱۳۹۹	۷/۵
	۱۴۰۰	۳۱/۳
رشته تحصیلی	آموزگاری	۶۸/۷
	دبیری تاریخ	۱۲/۸
	دبیری جغرافیا	۲/۷
	دبیری علوم اجتماعی	۸/۱
	مشاوره و امور تربیتی	۵/۷
	سایر رشته‌ها	۲/۱

جدول ۲: یافته‌های توصیفی و ضرایب همبستگی بین اخلاق تحصیلی و تاب‌آوری تحصیلی با موفقیت تحصیلی

متغیرها	میانگین	انحراف معیار	۱	۲	۳	۴	۵	۶
ارتباطی	۴۰/۹۲	۶/۸۸۰	۱					
جهت‌گیری آینده	۳۶/۷۹	۴/۹۱۷	۰/۴۵۳**	۱				
مسأله‌محور/ مثبت‌نگر	۲۱/۲۰	۳/۶۱۶	۰/۴۳۹**	۰/۶۶۹**	۱			
تاب‌آوری تحصیلی	۹۸/۹۰	۱۲/۶۸۳	۰/۸۴۳**	۰/۸۲۴**	۰/۷۸۳**	۱		
اخلاق تحصیلی	۴۱/۴۶	۶/۴۴۸	۰/۵۰۱**	۰/۲۶۲**	۰/۲۶۶**	۰/۴۴۹**	۱	
موفقیت تحصیلی	۱۱۳/۷۸	۱۳/۳۵۹	۰/۵۹۵**	۰/۵۲۴**	۰/۵۲۸**	۰/۶۷۶**	۰/۵۰۱**	۱

* معنی‌داری در سطح ۰/۰۵، ** معنی‌داری در سطح ۰/۰۱

($p < ۰/۰۱$). مثبت‌بودن ضرایب به دست‌آمده نشان می‌دهد که بین اخلاق تحصیلی و تاب‌آوری تحصیلی با موفقیت تحصیلی دانشجویان دانشگاه فرهنگیان ارتباط مستقیم وجود دارد.

بر اساس نتایج به دست‌آمده از جدول ۲، تمامی ضرایب همبستگی محاسبه‌شده بین اخلاق تحصیلی و تاب‌آوری تحصیلی با موفقیت تحصیلی مثبت بوده و معنی‌دار است-

به منظور بررسی نقش اخلاق تحصیلی و تاب‌آوری تحصیلی بر موفقیت تحصیلی دانشجویان دانشگاه فرهنگیان، از آزمون رگرسیون چندگانه استفاده شد. برای بررسی استقلال باقی‌مانده‌ها از آماره دوربین - واتسون استفاده شد. با توجه به اینکه مقدار آن ۱/۸۱۶ به دست آمد و در فاصله ۱/۵ تا ۲/۵ قرار دارد، می‌توان گفت پیش‌فرض استقلال باقی‌مانده‌ها

رعایت شد. برای بررسی وجود هم‌خطی چندگانه بین متغیرهای پیش‌بین از شاخص‌های تحمل و عامل تورم واریانس (VIF) استفاده شد که با توجه به نتایج به دست آمده انحرافی از مفروضه هم‌خطی چندگانه مشاهده نشد.

جدول ۳: تحلیل رگرسیون چندگانه برای پیش‌بینی موفقیت تحصیلی از طریق تاب‌آوری تحصیلی و اخلاق تحصیلی

مدل	B	SE	Beta	t	مقدار احتمال	R	مجدور R تعدیل شده	F	سطح معنی داری
ثابت	۳۴/۰۷۷	۴/۶۰۱		۷/۴۰۷	۰/۰۰۱	۰/۷۱۲	۰/۵۰۱	۸۴/۴۹۲	۰/۰۱
ارتباطی	۰/۵۷۰	۰/۰۹۵	۰/۲۹۴	۵/۹۸۱	۰/۰۰۱				
جهت‌گیری آینده	۰/۵۰۵	۰/۱۴۵	۰/۱۸۶	۳/۴۷۵	۰/۰۰۱				
مسأله محور/ مثبت نگر	۰/۷۷۰	۰/۱۹۶	۰/۲۰۸	۳/۹۲۰	۰/۰۰۱				
اخلاق تحصیلی	۰/۵۱۸	۰/۰۹۳	۰/۲۵۰	۵/۵۹۰	۰/۰۰۱				

در جدول ۳. مقدار F به دست‌آمده برای بررسی مدل رگرسیونی برابر با ۸۴/۴۹۲ بود که در سطح آلفای کوچک‌تر از ۰/۰۱ معنی‌دار بود که نشان داد اخلاق تحصیلی و تاب‌آوری تحصیلی می‌تواند تغییرات مربوط به موفقیت تحصیلی را به خوبی تبیین کند و نشان‌دهنده مناسب بودن مدل رگرسیونی ارائه شده بود. مقدار مجدور R تعدیل شده برابر با ۰/۵۰۱ به دست آمد که نشان داد اخلاق تحصیلی و تاب‌آوری تحصیلی، ۵۰/۱ درصد از واریانس موفقیت تحصیلی را تبیین می‌کنند. مقدار ضریب رگرسیونی استاندارد شده (Beta) برای مؤلفه ارتباطی، ($\beta=0/294, p<0/01$)، جهت‌گیری آینده، ($\beta=0/186, p<0/01$)، مسأله‌محور/ مثبت‌نگر، ($\beta=0/208, p<0/01$) و اخلاق تحصیلی، ($\beta=0/250, p<0/01$) است، لذا نتیجه گرفته شد که اخلاق تحصیلی و تاب‌آوری تحصیلی به شکل مثبت و معنی‌داری موفقیت تحصیلی دانشجویان دانشگاه فرهنگیان را پیش‌بینی می‌کنند.

بحث

مطالعه حاضر با هدف بررسی نقش تاب‌آوری تحصیلی و اخلاق تحصیلی در پیش‌بینی موفقیت تحصیلی دانشجویان انجام شد. نتایج نشان داد همبستگی بین تاب‌آوری تحصیلی با موفقیت تحصیلی مثبت و معنی‌دار بود و اخلاق تحصیلی به شکل مثبت و معنی‌داری موفقیت تحصیلی دانشجویان را پیش‌بینی می‌کند. یافته به دست‌آمده با نتایج مطالعات مشابه در این زمینه همسو است. به عنوان مثال مطالعه جعفری و همکاران، نشان داد بین تاب‌آوری تحصیلی با عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان دختر دوره دوم متوسطه رابطه معناداری وجود دارد (۸). نتایج مطالعه‌ای دیگر نشان داد بین تاب‌آوری تحصیلی با سازگاری تحصیلی و عملکرد تحصیلی دانشجویان پزشکی همبستگی مثبت معناداری برقرار است. همچنین لی (Lee) و همکاران، در مطالعه خود در مورد رابطه بین تاب‌آوری و موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان در معرض خطر در گرجستان دریافتند بین تاب‌آوری و موفقیت تحصیلی، ارتباط مستقیمی برقرار است (۲۹). پژوهشی ناهمسو با یافته به

دست‌آمده یافت نشد. در تبیین یافته فوق می‌توان گفت افراد با تاب‌آوری تحصیلی بالا به دلیل عزت نفس بالاتر از سازگاری تحصیلی بهتر برخوردار بوده و عملکرد تحصیلی بالاتری را از خود نشان می‌دهند. همچنین افراد با تاب‌آوری تحصیلی بالا به دلیل برخورداری از سرسختی روان‌شناختی، رویدادهای ناخوشایند را به عنوان فرصتی برای یادگیری تلقی کرده و احساس کنترل بیشتری نسبت به رویدادهای زندگی خود داشته (۳۰) و بنابراین بهتر قادرند تا در شرایط استرس‌زا و بحرانی آرامش خود را حفظ کرده و در نهایت به سازگاری بهتر و موفقیت تحصیلی بالاتری دست یابند. به عبارتی دیگر می‌توان گفت تاب‌آوری تحصیلی به افراد کمک می‌کند با عوامل به وجودآورنده عملکرد تحصیلی نامطلوب و ضعیف مقابله کنند و ضمن سازگاری موفق با چالش‌ها و تهدیدهای گریزناپذیر در طی دوره تحصیل، سلامت روانی و بهزیستی خود را حفظ کرده و واکنش‌های موفقیت‌آمیزی در تحصیل از خود نشان دهند (۳۱). در تبیینی دیگر می‌توان گفت افراد دارای تاب‌آوری بالا، مصمم و دارای کنترل نسبت به رویدادهای اطراف خود هستند. به بیان دیگر این ویژگی‌ها به افراد کمک می‌کند که چگونه با مسائل مختلف و البته مهم زندگی برخورد کنند و آن‌ها را قادر می‌سازد که حتی رویدادهای ناخوشایند را به عنوان فرصتی برای یادگیری در نظر بگیرند. همچنین افرادی که دارای تاب‌آوری تحصیلی بالایی هستند، حس قوی برای پیشرفت دارند، اعتماد به نفس و خودباوری آن‌ها بالاست و در شرایط بحرانی آرامش و خونسردی خود را حفظ می‌کنند و نهایتاً در بیشتر ابعاد زندگی، از جمله تحصیلی به موفقیت نائل می‌شوند.

دیگر یافته پژوهش نشان داد همبستگی بین اخلاق تحصیلی با موفقیت تحصیلی مثبت و معنی‌دار هست و اخلاق تحصیلی به شکل مثبت و معنی‌داری موفقیت تحصیلی دانشجویان را پیش‌بینی می‌کند. در زمینه نتیجه به دست‌آمده مطالعه‌ای به صورت مستقیم در جامعه هدف تا آنجا که محقق بررسی نموده است، پژوهشی انجام نشده است، اما با یافته‌های پژوهش‌های مرتبط و نزدیک در این زمینه همسو است. به عنوان مثال یافته‌های پژوهش اینانلو و قمری نشان داد، اخلاق

تحصیلی با سازگاری تحصیلی دانش‌آموزان رابطه مثبت و معناداری دارد و اخلاق تحصیلی می‌تواند تغییرات سازگاری تحصیلی دانش‌آموزان را پیش‌بینی نماید (۱۷). همچنین نتایج پژوهشی دیگر از اثر مستقیم اخلاق تحصیلی بر تقلب تحصیلی و نقش میانجیگری خودکارآمدی در رابطه ساختاری بین درگیری تحصیلی و اخلاق تحصیلی با تقلب تحصیلی دانش‌آموزان حمایت می‌کند (۱۹). نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل مطالعه چي (Chee) و همکاران، در دانشجویان دانشگاه جورجیای جنوبی نشان داد که زنان بیشتر از مردان دارای اخلاق تحصیلی هستند و زنان نیز تمایل به داشتن موفقیت بیشتری در تحصیل را دارند (۳۲). همچنین مطالعه‌ای ناهمسو با یافته به دست‌آمده یافت نشد. در تبیین یافته فوق می‌توان گفت دانشجویان به شیوه مختلف در محیط دانشگاه با موقعیت‌ها و خواسته‌هایی مواجه می‌شوند که در آن رفتارهای اخلاقی و غیر اخلاقی متفاوتی از خود نشان می‌دهند. در چنین عرصه‌ای، منظور از اخلاقی تحصیلی آن است که تا چه اندازه فرد اعمال و اقدامات خود را بر مبنای ارزش‌هایی نظیر صداقت، تکیه بر تلاش شخصی، عدم سوء استفاده از کمک و تلاش دیگران، انجام رفتارهای نوع‌دوستانه و خدایسندانه با دیگران انجام می‌دهد (۳۳). دانشجویان محیط دانشگاهی را دارای احترام ویژه می‌دانند و کلاس به عنوان یک مکان مقدس از شأن بالایی برخوردار است. رعایت احترام به اساتید و همکلاسان، پرهیز از بطالت، تمرکز بر دانش جستن، سخت‌کوشی و درس‌خواندن می‌تواند نمودهایی از رعایت اخلاقیات به عنوان یک دانشجو در محیط دانشگاهی در ابعاد خرد و کلان (کلاس - خارج از کلاس) باشد (۳۴). همچنین صداقت، امانداری، رعایت انصاف، اعتمادپذیری و رفتار برابر در تمامی محیط‌های آکادمیکی و تحصیلی در زمره استانداردهای اخلاقی بسیار حائز اهمیت و پرتوجه است که در موفقیت تحصیلی نقش دارند. در واقع رعایت اصول اخلاقی در حوزه تحصیل افراد را از ارتکاب رفتارهای فریبکارانه باز می‌دارد و دانشجویان با رعایت اخلاق تحصیلی بیشتر بر تلاش خود تأکید می‌کنند و این موجب دستیابی به نتایج و موفقیت‌های تحصیلی در آنان می‌شود (۱۸). در تبیینی دیگر می‌توان گفت

تضاد منافع

نویسندگان هیچ‌گونه تضاد منافع احتمالی را در رابطه با تحقیق، تألیف و انتشار این مقاله اعلام نکرده‌اند.

تقدیر و تشکر

ابراز نشده است.

تأمین مالی

نویسندگان اظهار می‌نمایند که هیچ‌گونه حمایت مالی برای تحقیق، تألیف و انتشار این مقاله دریافت نکرده‌اند.

ملاحظات اخلاقی

اطلاعات جامع در رابطه با دلایل تحقیق، نتایج، حفظ محرمانگی و نحوه انجام تحقیق به افراد داده شد و رضایت آگاهانه از شرکت‌کنندگان اخذ گردید.

اخلاق تحصیلی در حیطه آموزش عالی تعیین‌کننده مسئولیت‌های حرفه‌ای استاد و دانشجو در محیط آموزشی و یکی از ابعاد تأثیرگذار در ثبات هنجارهای اخلاقی در رفتار و منش آن‌ها است و پرورش فضایل اخلاقی علاوه بر رعایت هنجارهای اخلاقی، موجب تغییر نگرش و انگیزه دانشجو در محیط آموزشی می‌شود و این تغییر ادراک خود موجبات بهبود موفقیت تحصیلی را فراهم می‌آورد.

نتیجه‌گیری

اخلاق تحصیلی و تاب‌آوری تحصیلی به شکل مثبت و معنی‌داری موفقیت تحصیلی دانشجویان دانشگاه فرهنگیان را پیش‌بینی می‌کنند. در مجموع یافته‌های پژوهش حاضر، زمینه‌ای را برای پژوهش‌های آموزشی بیشتر و عمیق‌تر در حوزه برنامه‌ریزی آموزشی اخلاق و منش تاب‌آورانه فراهم می‌آورد.

از جمله محدودیت‌های تحقیق حاضر، این بود که جمع‌آوری اطلاعات صرفاً از طریق پرسشنامه صورت گرفت و پیشنهاد می‌شود در تحقیقات بعدی از ابزار مشاهده و مصاحبه عمیق هم استفاده گردد. همچنین جهت افزایش قابلیت تعمیم‌پذیری نتایج، می‌توان تحقیق را با نمونه‌های بیشتری در سایر دانشجویان و در شهرهای مختلف نیز انجام داد. پیشنهاد می‌شود به منظور تقویت عوامل مؤثر بر افزایش موفقیت تحصیلی، دوره‌های آموزشی یا کارگاه‌های تخصصی از سوی مسئولین امر، در زمینه بهبود تاب‌آوری تحصیلی و ارتقای اخلاق تحصیلی برگزار شود.

مشارکت نویسندگان

سیدعلیرضا قاسمی: طرح ایده، نگارش متن اصلی و جمع‌آوری داده‌ها.

مینو میری: تحلیل آماری، ویرایش مقاله.

نویسندگان نسخه نهایی را مطالعه و تأیید نموده و مسئولیت پاسخگویی در قبال پژوهش را پذیرفته‌اند.

References

1. Mohammadimehr M, Ghasemi A. Explaining the Role of Socioeconomic Status by Mediating Mental Well-being in Predicting Students' Academic Success. *Iranian Journal of Medical Education*. 2019; 19: 533-541. [Persian]
2. Namdar H, Sahebzamani M, Ghoorchian N. Introducing a Model of Antecedents of Educational Success of Martyrs and Veterans Students. *Bimonthly of Education Strategies in Medical Sciences*. 2020; 13(3): 229-239. [Persian]
3. Sahaghi H. Relationship between mental Health and Happiness with Academic Achievement in students of Jondishapour of Ahvaz. *Development Strategies in Medical Education*. 2018; 5(1): 15-24. [Persian]
4. Artino AR. Think, feel, act: Motivational and emotional influences on military students' online academic success. *Journal of Computing in Higher Education*. 2009; 21(2): 146-166.
5. Brown CM, Troy NS, Jobson KR, Link JK. Contextual and personal determinants of preferring success attributed to natural talent or striving. *Journal of Experimental Social Psychology*. 2018; 78: 134-147.
6. Ghiyasvandian S, Shahsavari H, kazemnejad A, Goodarzi Z, Razavi SN. The Relationship between Classroom Management Style with Engagement and Academic Achievement. *Iranian Journal of Nursing Research*. 2019; 14(2): 59-66. [Persian]
7. Alyahyan E, Düşteğör D. Predicting academic success in higher education: Literature review and best practices. *International Journal of Educational Technology in Higher Education*. 2020; 17(1): 1-21.
8. Jafari L, Hejazi M, Sobhi A. Investigating the relationship between academic resilience with students' academic performance and mediating academic meaning. *Journal of School Psychology*. 2020; 9(3): 35-49. [Persian]
9. Yaghoobi A, Bakhtiari M. Training Resilience impact on students' academic burnout girl. *Res Learn Virt Acad*. 2015; 4(13): 45-56.
10. Veiskarami H, Khaliligeshtnigani Z. Investigating the Academic Burnout and its Relationship with Cognitive Emotion Regulation Strategies and Academic Resilience Students of Shahrekord University of Medical Sciences. *Bimonthly of Education Strategies in Medical Sciences*. 2018; 11(1): 133-138. [Persian]
11. NyamburaMwangi C, MuriithiIreri A, Mwaniki EW, Wambugu SK. Relationship among type of school, academic resilience and academic achievement among secondary school students in kiambu county, Kenya. *People*. 2018; 3(3): 10921107-10921113.
12. Sadoughi M. The Relationship between Academic Self-Efficacy, Academic Resilience, Academic Adjustment and Academic Performance among Medical Students. *Bimonthly of Education Strategies in Medical Sciences*. 2018; 11(2): 7-14. [Persian]
13. Akbarilakeh M, Eftekharzadeh T, Khodakarim S. Relationship between resilience and academic success in dental students of Shahid Beheshti University of Medical Sciences, 2015-16. *Journal of Behdasht dar Arseh*. 2018; 5(3): 41-48. [Persian]
14. Beard KS. Getting on track: Aligning the achievement gap conversation with ethical educational practice. *International Journal of Leadership in Education*. 2019; 22(1): 30-54.
15. Golparvar M. The Role of Educational Ethics in Relation between Educational Justice and Injustice with Educational Cheating: Structural Equation Modeling. *Educational Psychology*. 2015; 11(37): 51-67. [Persian]
16. Head G. Ethics in educational research: Review boards, ethical issues and researcher development. *European Educational Research Journal*. 2020; 19(1): 72-83.
17. Einanloo M, Ghamari M. The Prediction of Academic Adjustment Based on Student Coping Strategies and Academic Ethics. *Journal of Instruction and Evaluation*. 2021; 14(55): 13-34.
18. Azizian Kohan N, Dehghani M, Momenifar F. The Role of Academic Ethics and Academic Help Seeking in Prediction of Academic Deception of Student-Athletes during the Covid-19 Outbreak. *Akhlaq-i zīstī*. 2022; 12(37): e10. [Persian]
19. Sabzian S, Ghadampour E, Mirderikvand F. Presenting a causal model of academic engagement and academic ethics with academic cheating: The mediating role of academic self-efficacy. *Journal of School Psychology*. 2020; 8(4): 131-155. [Persian]
20. Ramsay G, Baker S. Higher education and students from refugee backgrounds: A meta-scoping study. *Refugee Survey Quarterly*. 2019; 38(1): 55-82.
21. Phuc TQB, Nguyen LD, Parveen K, Wang M. Developing a theoretical model to examine factors affecting school leadership effectiveness. *Journal of Social Sciences Advancement*. 2020; 1(1): 16-29.
22. Kahdouei S, Falsafinejad M. Designing and evaluation causal model of educational success in high

- schools. Quarterly of Educational Measurement. 2017; 7(28): 33-64. [Persian]
23. Samuels WE. Development of a non-intellective measure of academic success: Towards the quantification of resilience. Arlington: The University of Texas; 2004.
24. Soltaninejad M, Asiabi M, Ahmadi B, Tavanaiee Yosefian S. A Study of the Psychometric Properties of the Academic Resilience Inventory (ARI). Quarterly of Educational Measurement. 2014; 4(15): 17-35. [Persian]
25. Golparvar M. The role of academic ethics, educational justice and injustice among university student's education/ citizenship behaviors. Journal of Modern Thoughts in Education. 2010; 5(4): 25-41. [Persian]
26. Hayatbakhsh S, Entesar Foumany G, Hejazi M. Effectiveness of Problem Solving Methods Training in Educational Ethic and Educational Self-Efficacy Students. Journal of Nursing Education. 2020; 9(4): 31-40. [Persian]
27. Welles TL. Analysis of the Academic Success Inventory for College Students: Construct Validity and Factor Scale Invariance. Florida: Florida State University Libraries; 2010.
28. Adib-Hajbaghery M, Sadeghi Gandomani H, Aminolroayae Yamini E. Assessing Academic Success and Its Predictors from the Perspective of Nursing Students in Kashan University of Medical Sciences. Iranian Journal of Medical Education. 2015; 15(0): 510-520. [Persian]
29. Lee DD. Impact of resilience on the academic achievement of at-risk students in the upward bound program in Georgia. Georgia: Georgia Southern University; 2009.
30. Hwang E, Shin S. Characteristics of nursing students with high levels of academic resilience: A cross-sectional study. Nurse Education Today. 2018; 71: 54-59.
31. Agasisti T, Avvisati F, Borgonovi F, Longobardi S. Academic resilience: What schools and countries do to help disadvantaged students succeed in PISA? OECD Education Working Papers. 2018; 167: 1-40.
32. Chee KH, Pino NW, Smith WL. Gender differences in the academic ethic and academic achievement. College Student Journal. 2005; 39(3): 606-612.
33. Palmgren PJ, Chandratilake M. Perception of educational environment among undergraduate students in a chiropractic training institution. Journal of Chiropractic Education. 2011; 25(2): 151-163.
34. Hosseini Nejhad S, Sanagoo A, Kalantari S, Joybari L, Saeidi S. Educational Ethics in Academic Environment: Medical Students' Perspectives. Journal of Medical Education Development. 2016; 9(22): 34-43. [Persian]